

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyedben
A KIADÓHIVATALBAN
hova
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hova
az előfizetések és hirdetések
terméteken küldendők.

Kéziratok nem adatkak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben hához hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt.
félre . . . 2 frt.
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

Az orsz. kiállítás ünnepélyes berekesztése.

Folyó hó 4-én. délelőtt 11 órakor zárta be Rudolf trónörökös ő fensége a kiállítást egy oly fényes beszéddel, minőly hasonló nyilvánosan nem hangzott még el magyar fejedelmi ajakról. — Es mert a békés nemzeti művelődés reánk nézve oly szép, oly nagy ünnepén lett mondva, kétszeresen becsesebb előtünk. A magyar nemzet művészeti, ipari és közgazdasági előhaladásának kimutatására volt szánva e kiállítás. — Beméltük ugyan a méltányló figyelmet, a szives, jóindulatu elismerést, de — valamint többet mutattunk fel, mint a mennyit az idegenek vártak tőlünk, — úgy mi is többet értünk el, mint a mennyire számítani mertünk. Egy kitünő tehetségű királyfi férfias önértéssel tett kijelentése az, oly kifejezésekkel téve, melyek hallatára az öröm és lelkesedés lángoló érzelmé kel fel bennünk is. — A beszéd a következőleg hangzott:

„Mindenekelőtt köszönetemet fejezem ki a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter urnak üdvözlő szavaiért s egyuttal mind ő neki, mind a két elnöknek, mind önöknek mindnyájuknak uraim, kik ezen nagy kiállításban résztvettek s azt kezdettől fogva oroadó hazafiságukkal oly szépen megvalósíták, ernyedetlen fáradozásaiért, kitartó munkásságukért.

Mai nap teljes meglepéssel tekinthetünk ezen művünkre vissza, melynek erkölcsi értéke mindenekelőtt tartós haszonra fog szolgálni: mert ezen kiállítás mindnyájunkban a bizalmat, az önértéket s a hatalmas közművelődési emelkedésünk jövőjébe vetett hitet költötte fel. (Lelkes éljenzés) és a külföld előtt is bemutatva, mivé alakult Magyarországot az utóbbi évek alatt, hogyan emelkedett fel a szellemi és művészi alkotásoknak terein, épen úgy, mint ipari és mezőgazdasági tekintetekben teljes mértékben a kulturállamok sorába.

A Szent-István koronájához tartozó országokra nézve a mostani kiállítás fontos szakaszát képezi ifju erejű művelődési kifejlődésünknek s ebben rejlik a legjelentékenyebb siker. *Reánk nézve, kik szerencsések voltunk ezen műben résztvehetni, a legszébb jutalom és büszkeség azon öntudat, hogy*

hazánknak szolgáltunk, azon hazának, melynek szent földéhez a hűség és gyermeki szeretet legszívósabb kötelekei csatolnak bennünket. (Viharos, szünni nem akaró éljenzés.

Ez ünnepélyes pillanában, midőn ezen első nagy országos kiállítást bezárjuk, hálatelten egyetsítsük szavainkat *ezen felkiállításban, mely minden magyarnak lelkesülten lebeg ajkain: Éljen a mi urunk és királyunk ő császári és apostoli királyi felsége — és éljen a mi imádtott hazánk!*“

Könnnyen érthetjük, hogy a gyönyörű beszédet a jelenlevők a legnagyobb lelkesedéssel fogadták. Sokan könyeztek a megható szavakra. Különösen a trónörökös utolsó szavai az összes jelenlevőket oztatlan lelkesedésre ragadták, a midőn t. i. a trónörökös a királyt és a hazát éltette, a jelenlevők levettek kalapjaikat s a felviharzó éljenzés alig akart véget érni. A trónörökös ismételtén köszönve hajtotta meg magát a közönség felé, mialatt gr. Széchenyi kereskedelemügyi miniszter a megindulás és lelkesülés által elragadtatva, a trónörökösöt sietett s mélyen átértett szép szavakban köszönetet mondott ő fenségének hathatós támogatásáért.

Az ünnepély után a trónörökös kíséretével a közönség által képezett tömött sorral között az iparsarnokba vonult, folytonos éljenzés között. Az iparsarnok nyugoti bejáratánál néhány percze kíséretével megállapodott, mialatt a jelenetrol fényképlevével történt. Ezután a trónörökös az iparsarnokban tett rövid körutat és megtekintette az imponans emelvényt, melyet azon alkalomra szántak, ha kedvezőtlen idő esetén az ünnepély a királyi pavillon előtt nem lett volna megtartható. Az emelvény egyik legszébb díszét képezi Rudolf trónörökösnek tropicus növények közé helyezett mellszobra. Végül a trónörökös áthaladva a déli avenueen, visszatért a királyi pavillonhoz hol kíséretével néhány percig társalgott. Ezután a legszélyesebb bucsut vett az őt kísérő uraktól, nevezetesen Tisza miniszterelnöktől, gr. Széchenyi kereskedelemügyi minisztertől, Matlekovics és Zichy gr. kiállítás elnököktől. A trónörökös a kereskedelemügyi miniszternek és Matlekovics államtitkárnak egy-egy sajátkezűleg írott példányát adta emlékül mai beszédének.

Éljen sokáig, boldogul Rezső trónörökös ő fensége, ki a magyar nemzet törekvéseit ennyire méltányolni és becsülni tudja!

Alsófehérmegye őszi közgyűlése.

— Október hó 28-án. —

A szüreti idő dacára elég szép számmal gyűlte össze a bizottság tagjai, kiket a szokás szerint küldöttség által meghívott és éljenzéssel fogadott főispán ő mltsaga következő beszéddel üdvözölt:

„T. közgyűlés! Most van először alkalmam Alsó-Fehérmegye rendes közgyűlését megtartani és abban elnökölni. Felhasználom az alkalmat, hogy a szüreti idő dacára szép számmal egybegyűlt bizottsági tagokat üdvözöljem.

A megyei önkormányzat, mely annyi oldalról van megtámadva, és a melynek napja némelyek szerint meg van számálva, csak úgy tarthatja magát fenn, csak azon esetben foglalhatja vissza azon tért, melyet a közvélemény némely rétegeiben elvesztett, ha a megye bizottság hivatott tagjai a reájuk nehezede munkakört úgy a közgyűlésen, mint az egyes bizottságokban és künn az életben magányerdekeik feláldozásával teljesítik. Ép azért üdvözölöm a közgyűlés egyes tagjait és óhajtom, hogy az előkészített ügyek és választások a közgyűlés böles belátása szerint közmelegnyugvással oldassanak meg.

Nem óhajtok az alispáni jelentésnek és tárgysorozatnak elébe vágni, de azért nem mulaszthatom el egy nem csak érdeklő, de egyszersmint országos érdekű szomorú ügyre felhívni figyelmüket, elmondván arról magam vélekedését.

Ezen ügy a hírlapi téren oly sok port felvert román irredenta-féle proclamatikok terjesztése és az azok által felidézett izgalom.

Ezen proklamatiok (köztudomású) tartalma hazaárulás és felségserzés; azoknak terjesztői ugyanazon bűnökben részesek.

Jó tudom és örömmel adok kifejezést annak, miszerint Alsó-Fehérmegye román ajku polgárainak tulajdon nagy többsége épen úgy eltéli ezen igaztást és annak köréit, mint magam és mint e hazának minden békeszerető és törvénytisztelő ő császári és apostoli királyi felségéhez köteles alattvalói hódolattal viseltető polgára.

Sőt azt is tudom, hogy ezen megye román ajku polgárainak intelligentiája ezen üzelmek által felidézett igazgatottságot károsnak tartják.

Azt is tudom, hogy az országban rosszalásuknak többen kifejezést adtak, úgy szóval, mint írásban, csak azt sajnálom ép a román ajku polgárok érdekében, hogy a visszautasító, elítélő nyilatkozatok tömegesebben nem láttak napvilágot.

A közvélemény teljesen Roger körül csoportosult; annyira bámulták bátorságát s áldozatkészségét, hogy a grófnak régi hívei is nagy részben mellé sorakoztak.

A toroklob bizonyos idő alatt teljesen elűnt.

Ghilaine úgy gondolkozott, hogy atyja mielőtt egészen felgyógyulna, míg haláját élénken érzi Rogerrel szemben, — nyilatkozni fog előtte.

Egy alkalommal bátorságot vett azért magának s remegő hangon így szölt atyjához:

— Te tudod, hogy Roger életedet mentette meg, . . . azt akarom mondani, hogy . . . (többi szavait nem volt képes ajkain kiejteni.)

— Nos, hát mi az, a mit oly nehezen tudsz nekem megmondani? . . .

— En szeretek atyám . . . és férjhez akarok menni! . . . Csak ennyit mondott hirtelen.

A harag és bosszuság öntötte el a gróf arcát.

— Hát örült vagy-e? . . . En soha sem fogok beleegyezni abba, hogy egy haramiához menj férjhez, soha . . .

Ghilaine nem ellenkezett, úgy találta, hogy egy napra elég volt, a mit beszélt; s épen elkart menni atyja szobájából, midőn Riviére feldült képpel hirtelen belépett.

— Mi történt, istenem? — kérdé tőle Ghilaine.

— Az, hogy Roger atyját gyogyitva, elkapta a toroklobot és most reménytelen állapotban fekszik; én táviratoztam egy kartársam után, de még nem érkezik, s meg kell kísertenem a mütétet.

— Ah! . . . de . . . kegyed roszul van! . . .

Valóban a szegény leány elhalványult e szörnyű új-ság hallatára s hidegség futotta át.

— En valék a balga! . . . mormolá az öreg orvos. Nem kellett volna . . .

Ghilaine lassan magához tért; midőn fölnyitá szemeit,

TÁRCZA.

Barna Julis.

Lemenő nap fénye visszasüt a tóra.
„Barna Julis, lelkem! állj meg csak egy szóra,
Csak egyetlen egyre! — Hej attól fűg üdvöm —
Hogy én úgy szeretlek a nem az én bűnöm.“

Sugár jegenyék közt szellő lebben tova,
„Sietős az utam, kenderem a tóba . . .
Jól tudja, én nekem régen van szeretőm.
Ha most hűtlen lennék megverne Teremtőm.“

Sötét felhő tolu fényes nap elébe,
„Felejtésd, hisz az szegény, én leszek helyébe:
Szívem, lelkem tiéd — e mellett vagyonom,
Engedd szép arczodot csak egyszer esőkolnom.“

A védtelen virág, ha a szél ingatja,
Hajlik ide oda habár nem akarja;
Barna Julis virág, hajlékony gyenge nád,
Hej, mert elfeledte régi hű babáját.

Tilólják a kendert, vékony szála szakad.
„Mosolyod elszállott, elmélt az ajkad;
Míg a többi lányok vidám dala kelnek
Hervadsz, mint dértött virági kertednek.“

„Mi bánat édes lányom, szívem gyöngyvirága,
Hervadó reményem egyetlen zöld ága?
Ne bándokj! az öröm vidám napja támad,
Miért az arczodon e nagy sötét bánat?“

Fonóból messzire elhalszik az ének,

Oly busan dalolják leányok, legények;
Barna Julis régi szeretője kezdte,
Mert szívét valami nagyon megsebezte.

„Anyám! édes anyám! menjen a fonóba,
S ha leánya éltét hervadástól ójja,
Kérjen meg mindenkit, különösen egyet.
Ezt a bús éneket ne dalolják többet.“

Elnémult az ének, senki sem dalolja,
Szegény Barna Julis mégis csak azt hallja . . .
„Anyám! édes anyám! minden a mit látok —
— Megvert a Teremtő — egy nagy szörnyű átok.

Mondja meg majd neki, hogy a mit szenvedtem
Soha életemben meg nem érdemeltem,
Boldogtalanságom lett örökös ára,
A miért hallgattam másnak a szavára.“ —

. . . Holdvilágos éjjel, mikor szél se lebben.
Szomorú dal ri fel a temetőkertben,
Barna Julis régi szeretője sírja —
Bús szive tájalmát alig-alig bírja.

Ferenecz Samu.

A két követjelölt.

— Novella. —

Franciaiából fordította: Balázs József.
(Folytatás és vége)

Ghilaine atyját a betegség nem akadályozta abban, hogy a választás felől ne gondolkozzék s minthogy még beszélni nem volt képes, írásban kérte, hogy elkészített felhívását ragasszák ki. Kérését teljesítették is, mielőtt Roger is ugyanezt megtehette volna.

Végül nem mulasztatom el felhívni a közgyűlés figyelmét általában a közlekedés javítására és a megye központja Enyed felé központosítására, mert csak ezen uton fejleszhetjük pangó iparunkat és kereskedelmünket. Jelen kiemelőnek tartom a tervezett Nagyenyed-abrúdbányási ugynevezett havasi utat, mely egy nagy vidéket nyitja meg a forgalomnak és hivatva lenne Alsó-Fehér megye központját Nagy-Enyed városa forgalmát, iparát táplálni.

Nem akarván mint már mondtam az alispán jelenésnek és más tárgyak megvitatásának elejébe vágni, a közgyűlést ezennel megnyitom.

Előnk előzések követte ez előnkben előadott beszédet, mely csak akkor csillapult, mikor a kir. tanácsos alispán egy fontos indítvány megtételére felállott. Szépen indokolt beszédben ajánlotta az állandó választmány azon javaslatát, miszerint Tisza Kálmán miniszterelnök előtt tíz éves jubileuma alkalmából a megye közönségének üdvözlő levele felirattal fejeztessék ki. — Általános előzésekkel az indítvány elfogadtatott.

Az 58.800 forintban megállapított megyei javadalmasz változatlan elfogadása után, felolvastattam a legtöbb adót fizető bizottsági tagoknak 1886. évre megállapított névjegyzékét. — Ez alkalommal megemlékeztem a megye bizottságának a sorai közül elvesztett tagokról, mint pl. Jókai Nándor kir. törvényszéki elnökről, Kardos István kanonokról, kiknek elhunyt felett jegyzőkönyvileg fejezte ki részvétét.

Miután belügyminiszter ur ismételtén kifejezte azon kívánatát, miszerint a tiszti ügyész magán ügyvédi gyakorlatot ne folytasson. — A megye bizottsága könnytelen volt e rendeletet teljesíteni, ámbar azt sem törvény, sem szabályrendelettel megállapítva nem találta sem pedig oly körülmény, mely a jelenlegi tiszti ügyész ellenében a magán gyakorlat tulságos üzése miatt felhozható lett volna, elő nem fordult. — Kimondotta azonban, hogy a tiszti ügyésznek ügyei rendezésére egy évi időhaladékot engedélyez.

Megegyezik bizottsága 8 évvel ezelőtt megalkotta a közmunkatételről s annak kötelező megváltásáról szóló szabályrendeletét, melyet közlekedési m. kir. miniszter ur meg is erősített. Időközben a közg. bizottság a végrehajtásra vonatkozólag több intézkedést tett, melyet azonban a miniszter a megye közönsége által kívánt szabályzat alakjában meghozatni. — Ez alkalommal ezen pötszabályok a régebbi szabályzatba beillesztetvén, így terjesztett fel a miniszteriumhoz, hol azonban ugy a személyi, mint a fuvarszolgálati mentességre nézve több kifogás emeltetett. Miután azonban ezen mentesség már régebben is szokásos gyakorlatot képezett a megyei községi és egyházi tisztviselőkre és segéd személyezetre nézve, másfelől pedig a miniszter által is már megerősített szabályzatban bennefoglatott, a bizottság — néhány kisebb javítást elfogadva — szabályzata fenntartására kérte fel a miniszter urat.

Alvincz községnek a Maros áradásaitól való mentesítése végett építendő gátakhoz szükséges kőanyag szállítására a vállalkozónak egy ideiglenes köteles hajó felállítására. — Alvincz községnek pedig a költségek fedezésére az első hazai pénztártól nyerendő 5000 forint kölcsön vételeire engedély adatott.

Ágyban találta magát; egy éji lámpa pislogott és egy öreg nő virrasztott mellette.

A visszaemlékezés kegyetlenül hatott rá, azt hitte, hogy lidércz őrzi játékait vele. De még sem. Valóban igaz volt. Roger meghalt. E gondolatra még inkább elgyengülni érezte magát, de uralkodott fájdalom s gyöngyhaggon mondá:

— Menjén, mondja meg atyámnak, hogy egészen jól vagyok. Csendesen akarok nyugodni. Hagyjon magamra. . .

Meghallgatta, míg a távozonak léptei elhangzottak és erőt véve gyöngyösgén, fölkel, gyorsan felöltözött és fekete köpenybe burkolózva, kis cipőit kezébe véve, fölnyitá csendesen az ajtót s zajtalan léptekkel előre hatolt; szíve hevesen dobogott keblében, midőn elhaladott atyja szobája előtt, majd zavart hangok üték meg füleit. Már azon a ponton volt, hogy visszatérjen, de a sötétben úgy tetszett, mintha a Roger alakja tűnt volna föl előtte és segélyül hívó hangját hallaná. Most egy ugrással túl tévén magát a hallott veszélyen, elősietett s lihogva a park kis ajtajához érkezett.

A zárról meglepedkezett! . . . Vissza kelle térnie. Végre néhány perc múlva elérte Roger lakását.

A műtét végre volt már hajta, de Rivière és kartaása ugy látszott, nem voltak megelégedve vele; a tüdők nem akartak rendes működésbe jönni.

Most, mielőtt megakadályozhatták volna, Ghilaine megragadta Roger kezét. Szemei le voltak csukódva, mintha meg lett volna halva.

— Én vagyok, Emmanuel! — én, a te Ghilaine-ed! E szavakra az örömmel és a meglepetésnek erőltetett hangja tört ki a beteg torkából, mire a levegő végre behatolt, percéről-perczerre mindinkább visszaadva életét. Ghilaine lihogva figyelt a harezot, melyet az élet és halál vívtak egymással.

Az orvos el akarta távolítani egymástól, de ő nagy erővel kapcsolta magát oda, mondván:

Egy igen nevezetes ügyben tett lépést törvényhatóságunk azáltal, hogy a miházelvali vasúti hid újráépítése esetére felkérte közlekedési miniszter ő nagymisgát, miszerint az oly szerkezettel láttassék el, hogy azon szerkezet is közlekedhessenek. Ez utvonat hadászati szempontból is igen fontos, de a Maros áradásai sokszor nagyon nehezítik az átkelést, részben pedig a partszakadatok is veszélyeztetik.

Nagyenyed város képviselőinek a polgári iskola helyétől átengedett két telekre, — a szentkirály-utczabeli pusztá telek eladására vonatkozó határozatai s a kutyaadó behozataláról szóló rendelete jóváhagyattak.

(Vége köv.)

A marosújvári népiszkolákról.

A kultura emelésére, a társadalom alsóbb osztályainak szellemi és morális regenerálására s jelen korban a különféle nemzetiségek egymás iránti testvéries szeretetének meggyökerezésére leghatalmasabb tényező az iskola.

Nagy igazsága van Thomas Wyse irlandi paedagógusnak, midőn azt mondja, hogy a ki a nevelést a kezében tartja, az megváltoztathatja a világ arculatát. Epen ezért én nagy súlyt fektetek az iskolákra s ezek közt a népiszkolákra, mert ezen intézetek vannak hivatva első sorban a társadalom alsó néposztálya gyermekeinek az első szükséges nevelés-oktatást megadni. — A népiszkolának a nemzet civilizációjában magasatosan szép szerep jutott osztályrészül, mennyiben ezeknek nem csak a gyermekek intellectuális szükségleteiről kell tapintatos és helyes módszerrel gondoskodni, hanem a mi ennél sokkal fontosabb a helytelen, ferde vagy egészen elhanyagolt családi nevelést is kell pótolniok. Szóval az iskola padjának az anyák ölet is helyettesítenie kell.

Igen, a népiszkolának a családi nevelést is kell helyettesítenie, mert csak ezen az uton lesznek a család, a társadalom s ezek kapcsán az állam regenerátorai; — csak így teljesíthetik kultur-missziójukat.

Azonban ezen magasatos eszmék hivatásának a népiszkolák csak akkor felelhetnek meg, ha minden tanköteles gyermek nem csak beiratkozik, hanem tényleg fel is jár. Ennek a teljes megvalósíthatása jelenben még pium desiderium, mert a pauperizmus, a nemzeti-nevelés ezen része, a legjobb akaratot is megbénítja s teljes lehetlenné teszi, hogy a népiszkolák mindenütt a kívánt módon felvirágozhassanak s áldásosan működhessenek.

Mert hisz hol van az a miniszter vagy tanfelügyelő, iskolai gondnok vagy községi bíró, ki minden buzgó-sága daczára is a teljesen ruhátlan és szegény gyermekeket iskolába felhajtsa, hogy azok ne csak pár napig, hanem egész éven át iskolába rendszeren járjanak.

Hisz csak a tanítók, kik minden perczen érintkeznek a tanulókkal és azok szüleivel, tudják, hogy mily iszonyuan bénítólag hat a szegénység a népnevelésre.

Ezek tudják és naponta tapasztalják, hogy a legtöbb szüle nem csak a legszükségesebb ruházatról és tankönyvről képtelen gondoskodni, hanem még egy-két krajczárt sem képes áldozni gyermekeért. Na már most szegény tanító, vagy te segíted ki sanyaru fizetéséből a tanulót, adván neki egy pár krajczárt papír, iron és tintára, vagy elnézed, hogy tanítványod taneszköz hiányában ott üljön

semmit sem dolgozva. És ez még a kisebb baj; de ott van aztán a nagyobb, mikor tanítványaid legnagyobb része teljes ruhátlanság miatt egész hónapokon, sőt éven át sem járhatnak fel. Így válik aztán a legtöbb iskolánál a tanító minden fáradsága sisíphusi munkává s így dől dugába a legnemesebb törekvés. Az igaz, hogy a pauperizmus nem lehet oly könnyen breve-manu megszüntetni, mert ide radikális javítás szükséges, de nézetem szerint lehet enyhíteni azáltal, hogy a községi és gazdagabbak contribuáljanak reá, mert az embernek emberrel kell élni. Ha az állam világított az utczákon, megparancsolja azt is, hogy a gazdagabbak és a községi az erkölcsi világra adakozzanak.

Ha megyei utakat s kórházakat lehet községi rovattal utján javíttatni és építtetni, nem értem át, miért ne lehetne szegény iskolás gyermekeket segélyező egyesületek is, mely amazokkal sokkal fontosabbak a nemzet civilizációjára, szervezni.

Csak így és nem másképp lehet elérni azt, hogy a népiszkolák mindenütt megfeleljenek a hozzájuk fűzött reményeknek. — Örömmel konstatalhatom, hogy iskoláknál ilyen segély-egylet már létesítve van s a tanköteles gyermekek tényleg mind feljárnak az iskolába.

Jelen iskolai évben a beiratások augusztus utolsó napjaiban vették kezdetüket s a rendes tanítás szept. 7-ikén állott be. Beiratkozott 6—12 éves fiú 144 és 137 leány, összesen 281. Azután 13—15 éves fiú 51 és leány 28, összesen 79. — Van tehát 5—15 éves gyermek összesen 360. Ezekon kívül van még 12 fiú és 13 vidéki leány, melyekkel együtt az intézet összes népessége teszen 385.

Hogy a tanköteles gyermekek pontosan feljárnak az iskolába, igen nagy érdeme van mélt. Jucho Ferenec bányatanácsos iskolaszéki elnök és tek. Blaska Ubáid főnök-segéd gondnoksági tag uraknak, kiknek buzgalma folytán sikerült, hogy a hivatalnoki kar és a munkás osztály fizetése, illetve keresménye után 1% fizet a szegény iskolás gyermekeket segélyező alapha, melynek egyrésze azonnali segélyezésre fordítottatik, másrésze pedig egy állandó segély-alap létesítése végett kamatoztatik.

Igy pár év múlva egybe lesz gyűjtve egy tekintélyes összeg, melynek aztán kamataiból fog a segélyezés eszközöletni.

Iskolahelyiségeink kifogástalannul jók. Van külön fiú- és külön leányiskolánk 3—3 világos, szép magas tanszemmel s mindkettőnél fákkal és bokrokkal beültetett játszó udvarral.

Tanítótestület áll 4 férfi és 1 nőtanítóból; a hatodik tanerő mielőbbi kinevezését örömmel fogadjuk.

Végül sajnálattal kell megemlítenem, hogy leányiskolánk első osztályában a számár-hurut igen nagy mértékben elharapódzott. Ennek következtében járási orvosunk — ki meglátogatta iskolánkat — négy hétre a tanítás beszüntetését hozta javaslatba, melyet azonnal fogantositottunk, remélve, hogy ezáltal elejét vehetjük nagyobb bajnak.

Remélve, hogy a tekintetes szerkesztő ur máskor is helyet ad ily irányú igénytelen soraimnak, rövid időn ismét felkeresem.*

Jovian Antal.

* Csak mennél gyakrabban!

Szerk.

— Kötelességem ez, mert atyámat mentette meg! . . .

Nem akarta mondani: boldogság ez nekem, mert én őt szeretem! . . . De szemeiben ez volt olvasható.

Roger nem sokára tul volt minden veszélyen.

A kastélyba nagy nyugtalanság uralkodott Ghilaine eltűnése miatt.

— Rejtse el magát! — mondá Rivier, midőn látta, hogy városhosszat keresik s most épen Roger lakása felé tartanak.

— Ellenkezőleg, azt akarom, hogy tudják, hogy itt vagyok.

Maga a gróf jött, kinek egészsége már csaknem helyreállott. Most látogatta meg először megmentőjét, mindazáltal annyira gyenge volt, hogy kocsin kelle jönnie.

Az ifjú ágyához érve a leszivényesebben nyújtotta feléje kezét.

— Azért jöttem, hogy megfizassem önnek tiszteletdíjat — mondá barátságos mosollyal; kérjen tőlem bármit, a mit csak óhajt, ha szinte legkedvesebb volna is előttem; ön megérdemli azt.

Kifejezhetlen öröm sugárzott e szavakra Roger sáppadt arcáról és sietve fölkiáltott:

— Adja nekem Ghilainet! . . . Boldoggá fogom tenni! . . .

— Legyen öné, gyermekem, mert meg vagyok győződve, hogy önnek van szíve.

A boldogságtól erőt nyerve, Roger fölkel és pedig most először. Az egész város bámulta, midőn a két vetélytársat egy kocsiiban, kezét kézben tartva, látták.

A város falain mindkettőjük felhívása kiragaszta volt látható.

— Holnap le fogom tépni azt a piros papirost, mondá Roger felhívására mutatva.

— De hát miért?

— Ilkő, hogy megvigasztaljam önt — szóló mosolygva.

— Nem szükség, ugy is boldog vagyok.

A gróf a szellem és a szív embere volt. Egyedül leánya boldogítására törekedett s életében most fogta fel először, hogy az emberek mindannyian egyenlők a halál és a szerelem előtt.

A halál előtt: mivel ellenfelére volt szükség, hogy megmenthesse életét.

A szerelem előtt: mert egyedül Roger tehetta Ghilainet boldoggá.

Két hó múlva az új házások Velenczébe utaztak a mézes hónapok élvezésére. Lange csolnakukon ott ringatták őket a békés viznek habjai.

— Rosada! — szóló Roger a csolnakóshoz, evez csendesen a Murano sziget felé.

És kibontva egy francia lapot, olvasta a képviselőház legutóbbi üléséről szóló tudósítást.

A gróf, mint szónok, meglepő diadalokat aratott; határozott és tiszta meggyőződést mutatott; kijelenté, hogy hazájáért minden áldozatra kész, s hogy a szív nemessége a legelső mindenek felett!

— Helyesen, nagyon jól van így! — mondá Roger elragadtatással.

— És te semmi sem bándokol? — kérde Ghilaine enyeglőn férjére hajolva.

— Vajjon. . . .

— Hiszen te is ohajtottál képviselő lenni.

— Oh nem! . . . Ha valamit sajnálók, csak az, hogy nem tudlak még inkább szeretni! . . .

Ha kedves olvasóm, Manervillet valamikor fölkeresed, tornyát már befeljezve fogod találni. A kastély is visszanyerte hajdani élénkségét, ujja van alakítva teljesen.

Roger és Ghilaine végképen magukhoz vették a kis Modestinet, mert mellette nyerték meg egymás rokonszenvét.

Az orsz. mag.

a gyümölcs értékesítése határozatot hozta, kább az képes méltatás mőlcstermelő évben. Az orsz. gazdasági értékesítését a termelőket nehezítései, részben a csemegégyümölcsre bályzatot dolgozta ki.

Az országos m. osztálya által a Köztesarnok szabályzata:

1. Az orsz. m. osztályának felügyelet áru-csarnokot tart.

2. Cselja a gyümölcs értékesítését által csemegés, egyedül tde áll.

3. Azon termelői, kiknek venni, küldem egyesület Köztesarnokhoz is bérmentesítve.

A fuvarlevelen neve és a küldemény.

4. A szállításra lehetőleg túl nélküli lehetőleg 50 kgrmó a kosarak bevarva letaju gyümölcs, és az nagyságu legyen. Uguak külön göngyölé.

5. A csomagolás okozta romlás vagy azt ugy eszközölni, dalai papírral belette egyenkint selyempap papirosba csavartassan egymás mellé helyezendő el, hogy zárja le.

6. Beküldőtől adási arát vagy határ elárúító csarnokra való értékesítését.

Ha a tulajdonos tartozik kijelenteni a ár el nem érhető, esetben az feladónak.

A 8 napon belül tulajdonosa a visszak sen fog értékesítetn.

Az áru-csarnok gyümölcs mennyiségégy magán-, mint a.

7. Minden külbontatják és a szakos megvizsgáltatik, meg mily állapotban érkelesí költségek fejében.

8. A gyümölcs annak, mit a könyve igazgatója és az egy.

Ezek felett a gyakorolja állandó fe.

L E

Tisztelt gyűlés! Ez évi próbatételünk itt utolsó feleletéről hangzottak, elmúltak mégis valaminek védt. Igen! Vége van nap tartott utolsó idei szüreti mulats szüntéseknek. — T mulatságok.

Most kötelmen nyel megismertetni jeleznom, hogy minben meg vannak eleismertést a jövő é mert most ugy teté dolgokat egy f ságra hozni, nyugtá nek, makula hibané piros nadrág! Visel.

„A nap lemen sem ugy van. Leme Nagyon gyarló mód kat, melyek derék é fényeket az egyes bor, csendes és net az igaz lassan, hisz hátra is; — de n s elmaradni mi sem

Az orsz. magyar gazdasági egyesület

a gyümölcs értékesítésének megkönnyítésére nagyfontosságú határozatot hozott, mely határozat horderejét leginkább az képes méltányolni, ki tapasztalja, hogy e bő gyümölcstermelő évben mily nehéz a gyümölcs értékesítése. Az orsz. gazdasági egyesület célja, hogy a gyümölcs értékesítését a termelőknek megkönnyítse, de részint a kezdet nehézségei, részint a tér hiánya miatt ezt most egyedül a csemegegyümölcsre nézve teszi, melyre a következő szabályzatot dolgozta ki:

Az országos m. gazdasági egyesület kertészeti szakosztálya által a Köztelken életbe léptetett gyümölcs árúcsarnok szabályzata:

1. Az orsz. m. gazdasági egyesület kertészeti szakosztályának felügyelete mellett a Köztelken gyümölcs-árúcsarnokot tart fenn.

2. Célja a gyümölcs-árúcsarnoknak a gyümölcsészeti értekezlet által csemegefajtákkal elfogadott gyümölcs elárúsítása, egyedül úde állapotban.

3. Azon termelők, kik az árúcsarnokot igénybe kívánják venni, küldeményeiket „Országos magyar gazdasági egyesület Köztelek” czím alatt gyorsárúknak, még a házhoz is bérmentesítve, küldjék be.

A fuvarlevelen és a göngyölegyen (Emballage) a küldő neve és a küldemény minősége írtható ki.

4. A szállításra nézve kívánatik, hogy az ládák, vagy lehetőleg fűt nélküli kosarakban történjenek, melyek súlya lehetőleg 50 kgrmot túl ne haladjon. A ládák leszögezve, a kosarak bevarra legyenek. E göngyölegben csak egy fajta gyümölcs, és az is minőség szerint kiválogatva egyenlő nagyságu legyen. Ugyanez fajtából a különböző nagyságuak külön göngyölegben küldendők.

5. A csomagolás legyen olyan, hogy az árut a szállítás okozta romlás vagy törődéstől megóvja. Legcélszerűbb azt úgy eszközölni, hogy a láda vagy kosár teteje és oldalai papírral béleltessenek ki, minden darab gyümölcs egyenkint selyempapírba, vagy ehhez hasonló puha itatós papírosba csavartassék, a gyümölcs is göngyölegben szorosan egymás mellé rakandó és a tetejére ismét annyi papíros helyezendő el, hogy a reá alkalmazott fedél azt szorosan zárja le.

6. Beküldőtől megkívánatik, hogy gyümölcsének eladási árát vagy határozza meg, vagy nyilatkozzék, hogy az elárúsító csarnokra bízva-e annak a körülményekhez képest való értékesítését.

Ha a tulajdonos az eladási árát maga szabja meg, tartozik kijelenteni azt is, vajjon az ár, ha a megszabott ár el nem érhető, értékesíthető-e azon alul is, vagy ez esetben az feladónak visszaküldendő.

A 8 napon belül nem értékesíthető gyümölcs, ha tulajdonosa a visszaküldést nem kívánja, nyilvános árverésen fog értékesíttetni.

Az árúcsarnok gondoskodik arról, hogy a beérkezett gyümölcs mennyisége és minőségéről a fogyasztó közönség úgy magán-, mint a nyilvánosság útján értesüljön.

7. Minden küldemény megérkezése után azonnal felbontatik és a szakosztály által kijelölt bizalmi férfiak előtt megvizsgáltatik, megállapítására annak, hogy a gyümölcs mily állapotban érkezett meg. Az elárúsítási ár 5% a kezelési költségek fejében a csarnok javára esik.

8. A gyümölcs-árúcsarnok állandó kezelésével, és úgy annak, mit a könyveknek vezetésével a gazdasági muzeum igazgatója és az egyesület titkári hivatala bizatik meg.

Ezek felett a felügyeletet a kertészeti szakosztály gyakorolja állandó felügyelő bizottsága által.

LEVELEZÉS.

Alvincz, 1885. november 4.

Tisztelt gyülekezet! Ez utolsó felelettel bevégeződött ez évi próbatételünk. De pardon! Mit beszélek én itt utolsó feleletéről, próbatételről, hisz azok már rég elhangzottak, elmúltak s már más is kezdetét vette. — De mégis valaminek vége van, s valami utolsóval bevégeződött. Igen! Vége van az ez évi — szüretelésnek s a tegnapi tartott utolsó pohárköszöntés volt valóban utolsó az idej szüreti mulatságokon elkövetett számtalan pohárköszöntéseknek. — Tegnap nappal bevégeződtek a szüreti mulatságok.

Most kötelemem volna az idej szüretelési eredménytel megismertetni az olvasót; elég azonban csak annyit jeleznem, hogy mind minőség, mind mennyiség tekintetben meg vannak elégedve gazdáink. Bővebb, részletesebb ismertetést a jövő évben tartandó szüret után fogok tenni, mert most úgy tetszik az a divat, hogy a már megtörtént dolgokat egy fél s több év múlva szokás nyilvánosságra hozni, nyugtázní. Ezt magát több sokkal bölcsőbbnek, makula hibánélkülnek tartó is tévé, s az óvé a piros nadrág! Viselje békével!

„A nap lement, feltűntek a csillagok.” — De még sem úgy van. Lement a nap s feltűntek a — lámpák. Nagyon gyarló módon tudom megénekelni azon lámpáinkat, melyek derék és dicséretet érdemlő módon terjesztik fényüket az egyes későn hazatérő jámbor és nem jámbor, csendes és nem csendes személyeknek. Haladunk, az igaz lassan, hisz nagy a sár is, de haladunk előre is, hátra is; — de mindegy, a kor kívánalma parancsolja s elmaradni mi sem akarunk s nem lehet.

Sz. L.

CSARNOK.

Mindenszentek éjszakája.

— Flandriai beszély. Fordította V. D. —

II.

Midőn Neteelli Francesco Barruello Miklós uram kíséretében a szabó szobáját elhagyta, mely csend volt az utcákon; a zivatar megszűnt, a hold fényelt, az éj derültté lön. Egy szóváltás nélkül ment a két férfi egymás mellett; nem egyszer hallszék léptök a puha hóban. Egy negyedóra elteltével elértek a Zsidó-negyedbe, hol e megvetett népen kívül más alig lakott. Barruello egy nagy két kis tornyos házra mutat, mely előtt egy magas kőfallal kerített udvar terüle el.

Neteelli meghuzá a csegettőt; senki sem nyitá ki az ajtót, senki sem jelentkezék. Meghuzá a csegettőt két, sőt háromszor is. Erre elkezdének ugatni az ebek. Neteelli újból megrántá a csegettőt, nagy csörtetéssel kinyitlott egy ajtó. Az udvaron léptek hallszának. Nehány percz elmúlt, még sem gondolt a kapu kinyitására. Most egész erővel rántá meg újra a csegettőt; ebugatás volt erre az egyedüli válasz.

— Nem-e megmondtam ezt magának mindjárt — szóla a szabó — hogy minket nem fognak bebocsátani. Térjünk vissza, jobb egy kényelmetlenebb éjszakát töltenünk kis szobámban, mint itt a kapu előtt megfagyunk. Ehez még átellenben a temető is ott van, azt hiszem, hogy valamely feljáró lélek már felénk is tart. Oh, ha maga tudná a rettentő eseményeket. Nem is veszem rossz néven Rembrandt úrtól legkevésbé sem, hogy minket be nem bocsát. Ez a szép nagy ház már husz évtől fogva eladásra itt áll és senkinek sem kell a temető szomszédságáért. Ez vén fősvény ezzel mind nem törődött, olesó áron lakik e házban. Nyomorult ezer forintért ide szállásolt a pokolba. Jöjjön kérem jöjjön, egészen magaman kívül vagyok.

A szabó Neteellit elvonszoló. Ugy futottak amint csak kitélt tőlük és csakhamar eljutottak a Miklós uram lakáshoz. Neteelli az ajtó előtt hallgatózott, mielőtt belépe. — Mama, édes mama! kiáltá a kis Antalka, fázom, félek, hát keljen fel! — Margit nem válaszola.

Neteelli kinyitá az ajtót. Sötét volt a házban Francesco az ágyhoz futott és kezeivel tapogatózott azon, végre valami hideg dermedt testet érzé; kis leánykája volt ez, kit Margit átkarolva tartá.

Miklós szorongva állott a küszöbnél, nem jött szó ajkaira. Végre kinyujtott karra gondosan tapogatózék a szekrény felé, hol a gyújtószér áll, megakarta gyújtani a mécset, egyszerre csak lába megbotlott valamiben ez, — lehet képzelní a szabó ijedelmét — a szekrény volt. Az aczélt és kovát megtalálá, a kanócot azonban nem lelé, az éjét tehát tűz és viláosság nélkül kelle tölteni.

— Neteelli ur! Neteelli ur! kiálta Barruello.

Semmi válasz. A szabó a legnagyobb ijedelem között futott ki az ajtón az őrtanyához. A katonák barátságosan köszöntötték és a tűzhöz szöliták. Felnelegedve lassanként magához tért és elbeszélé szerencsetlenségét. Az őrmester két katonát rendelt mellé egy lámpával kíséretül.

Miklós futása közben az ajtót tárva hagyta, most azonban bezárva találá és daczára minden szölitgatásainak senki sem nyitá ki. Szerencsére a zsebében lévén a kulcs, azzal kizárá Margit és a leányka meghaltak, a kis fiu vonaglék, az apa az ágyon üldögélt halványan, merev tekintettel és nevetégt, mint egy őrről.

Miklós azt hívé, hogy eszét veszíti el.

— Micsoda éjszaka ez! ugyan mit vétettem, hogy Isten ily rettenetesen látogat. Mi akar ez lenni? Mit tegyek, hol kezdjem? Szobám ebben a helyzetben, két halott az ágyamon, itt egy őrről, ott egy haldokló gyermek!

Leült egy ódon karosszékre, arczát kezével elfedé és így marada néhány pillanattig, mialatt a katonák a kis fiut gondozgatók. Végre Barruello is felkelt Antalkát karjaiba véve, a most gerjesztett tűz mellé ült a gyermekkel. A katonák egy kissé rendbe szedték a szobát, leemelék az ágyról a megholtakat és a szabó dolgozó asztalára nyujtozták; azonnal készültek a megörrült Neteelli elviesésére. Amint a gyermek ezt észrevév, kiszakítá magát Miklós karjai közül és atyához rohana.

— Vigyenek engemet is vele, kiálta, ha hideg is van, legalább együtt halunk meg.

Miklós nem titkolható el megindulását.

— Hát én csak e halottakat őrizzem, miért nem az élőket? Hagyjátok itt a gyermeket atyjával együtt! Jöjjenek virradtator más katonák, de ki tudja, ha vajjon azok is olyan jószívü, könyörületes emberek lesznek-e, mint ti. Mihelyt virrad Rembrandt urhoz kell mennem; jól tudom, hogy ő kemény szívü fősvény ember, talán mégis csak ad annyi pénzt, hogy e halottakat eltakaríthassam. Befolyásával a kórházban az apának egy ágyhelyet és enniivalót is kaphatok, a gyermeket pedig nénye nem hagyja éhen elpusztulni. Isten veletek barátaim, köszönöm sziveségeteket!

Amint a katonák eltávoztak, a szabó elévön a falról egy kis ébenfa feszületet és egy szentelt puszpang ágacsát és mind a kettőt a halottak mellére tévé, azután bezárá az ajtót, Antalát az ágyra helyezé, maga pedig a tűzhelyhez az őrről Neteelli mellé ült, ahol egész reggelig marada olvasóján imádkozva.

(Folyt. köv.)

A sinai zenéről.

(Folytatás)

A sinaiaknál nincsenek általánosan elfogadott vonások és jelek hangjegyeik írására, a hangerő és hangváltozások jelzésére. Összes jegyeik a következők: a hangsúlyozandó hangokat általában jelölik, hogy nagyobb közt hagynak mellettük, mint a többieknél, a dalban a szünetet s a dal végét nagyított hangköz jelzi; egy, két, három pont valamely hangjegy után a hangnak nagyobb erejét, hosszabb tartamát jelzi. Magok a sinaiak gyakran elfeledik még ezeket a jeleket is, úgy hogy előzetes hallás nélkül alig lehet megtalálni a zenéi alapfogalmat. Elméletben csak a négyes időmértéket fogadták el, de gyakorlatban a hármas is előfordul s ezt a kezdő hang után jobbra tett kis köröske által fejezik ki.

Nagyon nehéz utánozni az énekhang fuvásának módját. Ugyalászik csak fej- és orrhangokat ismernek s daluk mindig csak unisono.

Megkülönböztetnek szent és népies zenét; az első az udvarnál s nyilvános ünnepeknél, a másodikat a színházakban, temetéseknél, lakodalmaknál stb. használják. — Szent ünnepeiket az ének meghatározott napjain ülik, még pedig közönségesen éjjel s ezeken ezeken magy maga az uralkodó, vagy valamely herczeg segédkezik. Ez ünnepek a hely és czél különfölesége ellenére egyforma szertartással folynak le.

A császár megy elől a templomba külön ajtón a sinai induló hangjai mellett. Belépése után legott megszűnik a zene s az ég fia a legmelyebb csend közepette az oltárhoz lépik. A templomon kívül vannak a köhangszerek és harangok, belül pedig az énekesek s a többi zenéi hangszerek. Mindezek csoportokra osztvák, minden csapat élén zászlóval. Dobverés adja meg a jelet a ceremónia kezdetére. — A zászlókat felemelik s rákezdik a himnust Konfucsehez. E dal hat versszakból áll; az első felhívás Konfucse szelleméhez, mely hitök szerint megjelenik, hogy jelenlétével megtisztelje az ünnepeket; a második, harmadik és negyedik versszak kíséretül szolgál az áldozatnak, melyet a császár végez, ki mindenik versszak végén letérdel s háromszor homlokára üt. Az áldozat alatt a tánczosok és mimikusok testükkel s karjaikkal komoly mozdulatokat végeznek, hogy kihívják a tisztelettel teljes figyelmet. Az ötödik versszak alatt történik az áldozat megegetése s a hatodik versszak éneklése közben Konfucse szelleme eltávozik a templomból.

A sinaiak hangszereit két osztályba lehet sorozni; egy részük a szent ünnepeken, szertartásokon, másik meg a népünnepeken talál alkalmazást.

Aalst nyolczvanhétféle hangszert ír le, melyek közül legyen elég itt csupán a legnevezetesebbeket s ma is használatosakat említeni föl.

A te-csing vagy li-ching szögmérőhöz hasonlít, melynek oldalai 57 vagy 40 centimeter hosszúak. A kő, melyet erre alkalmaznak, szilárdan álló trapez s csupán egy hangot ad. E hangszert a templomokban alkalmazzák.

A pien-csing éppen ilyen alakú, de karjai 34 és 46 cm. hosszúak s különböző vastagságuak, hogy különböző hangokat adjanak. Két vízszines rudon függ s csak ceremóniaknál s az udvarnál van használatban. Vannak köfuvolák, melyeket ju-ti ju-hsian néven ismernek s hasonlítanak a bambuszól készütekhez.

A hai-lo, kúpalaku lyukkal a tetején.

Leghasználatosabbak a különböző alakú, nagyságu harangok.

A nagy harang jung-csung 1 met. és 15 cent. magas, alapátmérője 72 cent. Ma azonban ezt már csak kegyeletből őrzik Konfucse templomában Pekingben, de nem igen használják.

A po-csing megfelel a fent említett li-csingnek. kúpalaku harang s mozdulatlan trapezre van függesztve, magassága 92 cent., alapátmérője 57 cent.

A csun vagy közönségesen csing kis mozsárhoz hasonlít, melyet faütővel vernek.

A tó közönséges harang, ércütővel, a melyet ma a buddhista papok használnak. Tálhoz kerek serpenyőhöz hasonló alakú, átmérője 5 és 50 cent. között váltakozik. Hurra van akasztva s fakalapácsal verik. Ez a legelterjedtebb hangszér, a mely mindenfelé feltalálható.

VEGYES HIREK.

— Lapunk tisztelt barátait kérjük, miszerint áldozatokkal fenntartott megyei közlönyünk érdekében előfizetési díjaikat beküldeni sziveskedjenek.

— Báró Apor Károly, a marosvásárhelyi királyi ítélő tábla elnöke nincs többé! Október 31-én este szélhűdés következtében 70 éves korában elhalt. — Temetése nagy részvét között e hó 3-án történt meg Lónhart Ferencz püspök pontifikálása mellett. — Kora ifjúságától fogva szolgálta a magyar igazságuget; kiváló pártolója volt az irodalomnak s mint kitünő gazda is híres volt. Elhunyna váratlan volt; bámulatos tevékenysége, sokoldalú képzettsége, minden jóra való közügyre kiterjedő figyelme még hosszú életet igényelt volna. — Megyénk is egyik nagynevü birtokosát vesztette benne. Béke emlékére!

